

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

02 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh, Nicolae Craiu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, de către avocatul Ian Dogotari în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2019, în cauza penală, în privința lui

Moșneaga Andrei XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 30.05.2017 pînă la 10.05.2018;

Instanța de apel de la 11.06.2018 pînă la 21.11.2018;

Instanța de recurs de la 21.01.2019 pînă la 16.07.2019;

Instanța de apel de la 23.08.2019 pînă la 12.11.2019;

Instanța de recurs de la 03.02.2020 pînă la 02.06.2020.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor ordinare în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 10 mai 2018, procesul penal în privința lui Moșneaga Andrei, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de către Moșneaga Dan în partea încasării prejudiciului material a fost încetată.

Acțiunea civilă înaintată de către Moșneaga Dan în partea încasării prejudiciului moral, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, Moșneaga Andrei, la 29 mai 2013 a dat în subarenda, lui Moșneaga Dan, iazul cod cadastral XXX, cu suprafața de 24,4 ha, situat în satul XXX, raionul XXX. Concomitent cu aceasta, la 05 iunie 2013, urmărind scopul cauzării de daune materiale lui Moșneaga Dan, aflându-se în regiunea iazului din XXX, XXX, Moșneaga Andrei, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că în iazul vizat s-ar afla pește puiet specia „carp”, în cantitate de 2 000 kg, 1-a ademenit și determinat pe Moșneaga Dan să-i transmită suma de 5 000 euro, echivalent al sumei de 80 677 lei, ce constituie valoarea peștelui din iaz și 1 000 euro, echivalent al sumei de 16 173,4 lei, pentru utilizarea năvodului, vagonului și bărcilor pentru o perioadă de 5 ani, iar în total bani în sumă de 6 000 euro, echivalent al sumei de 96 850,4 lei.

Ulterior, la sfârșitul lunii octombrie - începutul lunii noiembrie 2013, Moșneaga Dan a constatat, prin tragerea năvodului, că în iazul luat în subarenda, pește, în special de specia „carp” lipsește.

Astfel, Moșneaga Andrei săvârșindu-și intențiile sale criminale, acționând prin intenție directă, dându-și seama ce caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, admitând în mod conștient survenirea urmărilor și dorind survenirea acestor urmări, știind cu certitudine, că în iaz nu se află pește specia „carp” în cantitate de 2 000 kg, 1-a indus în eroare pe Moșneaga Dan, astfel că 1-a determinat să accepte luarea iazului în subarenda, cu asumarea obligațiunii de a achita plata de arendă Primăriei satului Scoreni, precum și 1-a achitarea contravalorii peștelui în cantitate de 2 000 kg și a obiectelor de uz pescăresc, după care, banii primiți în mărime de 6 000 euro nu i-a restituit, astfel cauzându-i părții vătămate o daună materială în mărime totală de 96 850,4 lei, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern nr.951 din 20 decembrie 2012 „privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2013” și constituie proporții mari.

3. Nefiind de acord cu sentința, avocatul Dogotari Ian în numele inculpatului Moșneaga Andrei, a atacat-o cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Moșneaga Andrei să fie achitat, din motiv că nu s-a dovedit cu certitudine vinovăția inculpatului de cele incriminate prin rechizitoriu.

În argumentarea apelului declarat, avocatul Dogotari Ian a invocat următoarele:

- învinuirea nu este bazată pe probe concludente care ar demonstra vinovăția inculpatului în infracțiunea incriminată, nu este clar pe care probe concrete se bazează soluția instanței de fond, aceasta limitându-se doar la redarea declarațiilor persoanelor care au fost audiate în cadrul cercetării judecătorești, fără a face o analiză și a se expune în favoarea sau defavoarea acestora;

- prima instanță nu a apreciat corespunzător toate probele din dosar, iar faptul că partea vătămată Moșneaga Dan și martorul Staver V. au confirmat poziția acuzării, pe când martorii Tăbăcari S., Plămădeală T., Schimbător G., Șchiopu I. și Ciumacenco A., din contra au declarat că, în iaz a fost dat puiet de pește, administrarea iazului a fost făcută în mod defectuos de către partea vătămată, aceste declarații fiind contrare poziției acuzării;

- declarațiile părții vătămate și a martorului Staver Victor, urmau să fie interpretate critic de către prima instanță, deoarece aceste declarații se contrazic se deosebesc de fiecare dată și la fiecare etapă în care aceștia au fost audiați;

- la materialele cauzei este anexat contractul de subarenda a iazului și actul de primire - predare a iazului, acte în baza cărora s-au stabilit clauzele și condițiile de primire predare a iazului respectiv, în aceste acte nefiind indicate careva clauze ce țin de plata pentru puietul de pește și cea pentru folosirea utilajului, astfel nefiind clar în ce mod acuzarea și mai apoi instanța de fond a ajuns la concluzia că astfel de clauze ar fi fost negociate în general;

- atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond eronat au calificat acțiunile lui Moșneaga Andrei în baza art. 196 Cod penal, or, potrivit speței partea vătămată Moșneaga Dan nu este proprietarul iazului din s. XXX, r-nul XXX neavând cele trei componente dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului dat. În această ordine de idei, la caz nu există obiect juridic principal al infracțiunii (dreptul de proprietate) la care se pretinde că s-a atentat, iar Dan Moșneaga nu poate

fi nici victimă și nici parte vătămată a acestei infracțiuni, atâta timp cât nu este proprietarul iazului respectiv;

- în acțiunile lui Moșneaga Andrei, nu este întrunită latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, iar acesta nici nu poate fi subiect al acestei infracțiuni, atâta timp cât iazul respectiv nu se afla în administrarea sa. Conform spetei, iazul a fost dat în administrare lui Moșneaga Dan, iar acesta însușind fructul de pe urma utilizării bunului, nu a achitat plata pentru arendă, astfel încât subiect al infracțiunii respective putea fi doar el și nu Moșneaga Andrei, după cum este formulată învinuirea;

- din cumulul probelor administrate și cercetate în ședința de judecată nu și-a găsit confirmare prezența în acțiunile inculpatului Moșneaga Andrei a faptului infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal și, totodată, apărarea consideră că în acțiunile lui Moșneaga Andrei nu au fost întrunite nici elementele infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, ceea ce servește drept temei pentru emiterea unei hotărâri de achitare în privința inculpatului.

3.1. Nefiind de acord cu sentința, avocatul Buliga Ion și partea vătămată Moșneaga Dan au declarat apel comun, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Moșneaga Dan, cu încasarea din contul inculpatului Moșneaga Andrei în beneficiul lui Moșneaga Dan a sumei de 96 850,40 lei în calitate de prejudiciu material provocat prin infracțiune și 100 000 lei în calitate de prejudiciu moral provocat.

În argumentarea apelului declarat, avocatul Buliga Ion și partea vătămată Moșneaga Dan au invocat următoarele:

- în instanța de fond a fost depusă cererea de chemare în judecată, prin care s-a solicitat încasarea de la Moșneaga Andrei în beneficiul lui Moșneaga Dan a sumei de 96 850,4 lei în calitate de prejudiciu material provocat prin infracțiune și a sumei de 100 000 lei în calitate de prejudiciu moral provocat prin infracțiune. Prin sentință, Moșneaga Andrei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii incriminate, însă din motivul existenței impedimentului procedural de aplicare a unei sancțiuni, a fost dispusă încetarea procesului penal, deoarece a intervenit termenul de prescripție, astfel că și acțiunea civilă urma să fie soluționată în favoarea părții vătămate;

- instanța de judecată a constatat existența faptului infracțional și vinovăția inculpatului, dar pe motive procesuale a refuzat în admiterea cererii de repararea prejudiciului, constatat prin sentință, astfel, se constată o inconsecvență în raționamentul instanței, când pe de o parte recunoaște persoana vinovată în cauzarea unui prejudiciu, pe de altă parte refuză repararea aceluiași prejudiciu.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018, apelul declarat de avocatul Buliga Ion în numele părții vătămate Moșneaga Dan a fost respins ca nefondat, iar apelul declarat de avocatul Dogotari Ian în numele inculpatului Moșneaga Andrei a fost admis, cu casarea parțial a sentinței, în partea temeiului încetării procesului penal și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Moșneaga Andrei, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, în legătură cu prezența altor circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a consemnat că la f.d.104-109 vol. I, este anexată ordonanța

din 23 iunie 2014, privind scoaterea de sub urmărire penală a bănuیتului Moşneaga Andrei pe motiv că fapta nu întruneşte elementele infracţiunii, iar la f.d.114-115 vol. I, este anexată plângerea de la partea vătămată Moşneaga Dan, înregistrată la 19 august 2014. Ca urmare a plângerii respective, prin ordonanţa procurorului ierarhic superior din 25 august 2014 (f.d.116-118, vol. I) a fost anulată ordonanţa de scoatere de sub urmărire penală a lui Moşneaga Andrei din 23 iunie 2014 în baza art. 287 alin.(1) Cod de procedură penală. La f.d.136-141, vol. I este anexată ordonanţa privind scoaterea repetată de sub urmărire penală a lui Moşneaga Andrei pe motiv că acţiunile lui nu întrunesc elementele infracţiunii şi încetarea urmăririi penale pe cauza respectivă, din 24 ianuarie 2015.

La 22 noiembrie 2016 avocatul părţii vătămate a depus o plângere în baza art. 313 Cod de procedură penală, judecătorului de instrucţie din cadrul Judecătoriei Străşeni (f.d.145-148, vol. I), împotriva ordonanţei procurorului A. Cotun din 24 ianuarie 2015 şi împotriva ordonanţei procurorului adjunct-interimar al Procurorului-şef al Procuraturii Străşeni din 02 noiembrie 2016, prin care s-a respins ca fiind tardivă plângerea avocatului în interesele părţii vătămate. Plângerea avocatului părţii vătămate împotriva acestei soluţii a fost depusă cu o întârziere de aproximativ 1 an şi 10 luni. Prin încheierea Judecătoriei Străşeni din 22 decembrie 2016, s-a dispus admiterea plângerii cu anularea ordonanţelor menţionate.

În continuare, instanţa de apel a specificat că potrivit dispoziţiei art. 22 alin.(2) Cod de procedură penală, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleiaşi persoane pentru aceiaşi faptă, cu excepţia cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii au afectat hotărârea respectivă, prevederi similare se regăsesc şi în art. 4 din Protocolul nr.7 din CEDO, iar potrivit art. 24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanţa judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă, în favoarea acuzării sau a apărării şi nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Instanţa de apel a reţinut că examinarea plângerii avocatului părţii vătămate împotriva ordonanţei de scoatere de sub urmărire penală a inculpatului Moşneaga Andrei depusă în termen de aproximativ 1 an şi 10 luni, urma să fie temeinic argumentată din punct de vedere al omiterii termenului respectiv. S-a reţinut faptul că, partea vătămată a depus plângere la procurorul ierarhic superior. Respectiv, trebuia, prin manifestarea unei simple diligenţe, să cunoască despre ordonanţa procurorului ierarhic superior de respingere a plângerii sale. Examinând toate circumstanţele de fapt şi de drept stabilite, instanţa de apel a concluzionat că condamnarea inculpatului ar echivala, în cazul dat, cu încălcarea principiului *non bis in idem*. Astfel, instanţa de apel a considerat de a înceta procesul în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

5. Împotriva deciziei instanţei de apel au declarat recursuri ordinare:

5.1. Procurorul, invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu menţinerea sentinţei primei instanţe.

În argumentarea recursului procurorul a invocat dezacordul cu soluţia instanţei de apel prin care a fost dispusă încetarea procesului penal în privinţa lui Moşneaga Andrei, învinuit în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, în legătură cu prezenţa altor circumstanţe care exclud pornirea urmăririi penale.

Prin încheierea Judecătoriai Strășeni din 22 decembrie 2016, s-a dispus admiterea plângerii cu anularea ordonanțelor procurorului Cotun A. din 24 ianuarie 2015 și a ordonanței procurorului adjunct-interimar al Procurorului șef al Procuraturii Strășeni, Buzdugan A. din 02 noiembrie 2016, prin care s-a respins ca fiind tardivă plângerea avocatului în numele părții vătămate, este una care contravine prevederilor art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, deoarece această încheiere nu a fost atacată cu recurs, or, însuși încheierea prevede modul și termenul de atac în cazul dezacordului cu aceasta.

De asemenea, recurentul a susținut că, dezacordul cu încheierea Judecătoriai Strășeni din 22 decembrie 2016, urma a fi înaintat prin cerere de recurs și soluționată de către instanța ierarhic superioară, care urma să se expună asupra faptului dacă încheierea din 22 decembrie 2016 contravine sau nu prevederilor art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Totodată, procesul penal a fost reluat printr-o hotărâre judecătorească care a devenit irevocabilă, fapt care nu a fost luat în considerație de instanța de apel la motivarea soluției.

Concluzia instanței de apel în partea schimbării temeiului încetării procesului penal în privința lui Moșneaga Andrei, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, în legătură cu prezența altor circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale, este neîntemeiată.

5.2. Avocatul Buliga Ion în numele părții vătămate Moșneaga Dan a declarat recurs ordinar, invocând temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Moșneaga Dan să fie recunoscut vinovat în baza art. 196 alin. (1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel nu a examinat minuțios aspectele de fapt și de drept privind acțiunea civilă, expusă în cererea de apel.

Instanța de apel a adoptat o decizie ilegală și neîntemeiată, care nu corespunde prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

În context, recursul este axat pe aceleași afirmații, care au fost invocate în apel.

5.3. Avocatul Dogotari Ian în numele inculpatului Moșneaga Andrei în recursul declarat, fără a invoca vreun temei din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței și deciziei instanței de apel și dispunerea achitării lui Moșneaga Andrei în baza art. 196 alin. (1) Cod penal, pe motiv că nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat aceleași motive pe care le-a indicat în apel, suplimentar menționând că, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 iulie 2019 au fost admise recursurile ordinare declarate de către procuror, de către avocatul Buliga Ion în interesele părții vătămate Moșneaga Dan și de către avocatul Dogotari Ian în numele inculpatului Moșneaga Andrei, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-1 pe Moșneaga Andrei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel în decizia atacată nu s-a expus asupra argumentelor invocate în apelurile apărării, limitându-se doar a reda conținutul declarațiilor părții vătămate Moșneaga D., conținutul declarațiilor martorilor Staver V., Tabacari S., Covrighin A., Plămădeală T., Schimbător G., Ciumacenco A. și Șchiopu I., însă nu a menționat care fapte concrete confirmă aceste declarații, nefiind apreciate, admise sau respinse, cu argumentarea concluziei sale, fapt ce este apreciat de către instanța de recurs drept o motivare superficială și insuficientă.

De asemenea, instanța de apel în ședința de judecată din 21.11.2018, a cercetat probele scrise (f.d.136 vol. II), însă în partea descriptivă a deciziei nici nu a enumerat probele cercetate, or, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi apreciate ori respinse ca probe.

Astfel, instanța de recurs a considerat că, instanța de apel nu a ținut cont de practica judiciară constantă, potrivit căreia - partea descriptivă a deciziei se începe cu expunerea succintă a faptelor de săvârșirea cărora inculpatul este declarat vinovat sau a învinuirii sub care a fost pus, apoi se expune fondul apelului, conținutul solicitărilor părților participante în ședința judiciară, argumentele invocate suplimentar. În continuare, în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Instanța de recurs a reținut că, deși instanța de apel a încetat procesul penal în privința lui Moșneaga Andrei, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(1) Cod penal, în legătură cu prezența altor circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale - în prezența apelului declarat de Dogotari Ian în numele inculpatului, prin care se solicită achitarea lui Moșneaga Andrei, urma să examineze cauza conform regulilor generale cu audierea tuturor participanților la proces, verificarea și cercetarea minuțioasă a probelor prezentate, cu atât mai mult că, acest aspect a fost solicitat în ședința de judecată la 21.11.2018 de către apărare.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2019, a fost admis apelul avocatului Dogotari Ian în numele inculpatului Moșneaga Andrei și apelul comun al avocatului Buliga Ion și al părții vătămate Moșneaga Dan, declarate împotriva sentinței Judecătorei Strășeni, sediul central din 10 mai 2018, casează integral sentința atacată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru primă instanță prin care:

Recunoaște culpabil pe Moșneaga Andrei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea prescripției conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal.

Se admit parțial pretențiile civile înaintate de Moșneaga Dan împotriva lui Moșneaga Andrei cu încasarea din contul lui Moșneaga Andrei în beneficiul lui Moșneaga Dan a prejudiciului material în sumă de 32 000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 25 000 lei.

7.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a constatat că, Moșneaga Andrei, la 29 mai 2013 a dat în subarenda, lui Moșneaga Dan, iazul cod cadastral XXX, cu suprafața de 24,4 ha, situat în satul XXX, raionul XXX. Concomitent cu aceasta, la 05 iunie 2013, urmărind scopul cauzării de daune materiale lui Moșneaga Dan, aflându-se în regiunea iazului din satul XXX raionul XXX, Moșneaga Andrei, prin

înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că în iazul vizat s-ar afla pește puiet specia „carp”, în cantitate de 2 000 kg, l-a ademenit și determinat pe Moșneaga Dan să-i transmită suma de 5 000 euro, echivalent al sumei de 80 677 lei, ce constituie valoarea peștelui din iaz și 1 000 euro, echivalent al sumei de 16 173,4 lei, pentru utilizarea năvodului, vagonului și bărcilor pentru o perioadă de 5 ani, iar în total bani în sumă de 6 000 euro, echivalent al sumei de 96 850,4 lei.

Ulterior, la sfârșitul lunii octombrie - începutul lunii noiembrie 2013, Moșneaga Dan a constatat, prin tragerea năvodului, că în iazul luat în subarenda, pește, în special de specia „carp”, lipsește.

Astfel, Moșneaga Andrei săvârșindu-și intențiile sale criminale, acționând prin intenție directă, dându-și seama ce caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, admitând în mod conștient survenirea urmărilor și dorind survenirea acestor urmări, știind cu certitudine, că în iaz nu se află pește specia „carp” în cantitate de 2 000 kg, l-a indus în eroare pe Moșneaga Dan, astfel că l-a determinat să accepte luarea iazului în subarenda, cu asumarea obligațiunii de a achita plata de arendă Primăriei satului Scoreni, precum și l-a achitarea contravalorii peștelui în cantitate de 2 000 kg și a obiectelor de uz pescăresc, după care, banii primiți în mărime de 6 000 euro nu i-a restituit, astfel cauzându-i părții vătămate o daună materială în mărime totală de 96 850,4 lei, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin Hotărârea de Guvern nr.951 din 20 decembrie 2012 „privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2013” și constituie proporții mari.

Cu toate că inculpatul nu au recunoscut vina, instanța de apel a considerat că vina acestuia se probează, cu certitudine, prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Moșneaga Dan (f.d. 23-24 vol. II); declarațiile martorilor Staver Victor (f.d. 27-28 vol. II); Tabacari Svetlana (f.d. 37-39 vol. II); Covrighin Andrei (f.d. 40 vol. II); Plămădeală Tudor (f.d. 43 vol. II); Schimbător Gheorghe (f.d. 44-45); Ciumacenco Alexandru (f.d. 46-47); Șchiopu Ion (f.d. 48).

Totodată, instanța de apel a stabilit că vinovăția inculpatului Moșneaga în comiterea infracțiunilor incriminate se mai dovedește integral prin următoarele materiale ale cauzei penale:

- ordonanța de ridicare din 07.03.2014 (f.d. 23 vo. I);
- conținutul procesului verbal de ridicare din 07.03.2014 (f.d. 24 vol. I);
- conținutul contractului de subarenda a iazului din 29.03.2013 (f.d. 25 vol. I);
- conținutul contractului de arendă a terenului din 28.05.2008 (f.d. 29-34 vol. I);
- conținutul procesului verbal de examinare a imprimărilor audio din 26.03.2014 (f.d. 39 vol. I);
- conținutul ordonanței privind recunoașterea obiectului ca mijloc material de probă și anexarea lui la procesul penal din 26.03.2014 (f.d. 40 vol. I);
- conținutul procesului-verbal de confruntare din 11.04.2014 (f.d. 73-74 vol. I);
- conținutul procesului-verbal de confruntare din 11.04.2014 (f.d. 75-76 vol. I);
- conținutul procesului-verbal de examinare a CD-ului cu înregistrări audio din 17.01.2017 (f.d. 165-167 vol. I).

Analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor,

instanța de apel a constatat cu certitudine că inculpatul Moșneaga Andrei a comis infracțiunea imputată lui și că acțiunile inculpatului se încadrează în baza art. 196 alin. (1) Cod penal, după semnele calificative, cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului, prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

La caz s-a reținut că versiunea inculpatului contravine declarațiilor părții vătămate, martorilor acuzării și probelor materiale. În cadrul examinării cauzei nu au fost relevate circumstanțe ce ar indica la falsitatea declarațiilor părții vătămate. Inculpatul și partea vătămată Moșneaga Dan anterior nu s-au aflat în relații ostile.

Din aceste considerente, instanța de apel a respins solicitarea părții apărării privind achitarea inculpatului Moșneaga Andrei de sub învinuirea adusă, ca fiind nefondate și neîntemeiate.

Instanța de apel a analizând totalitatea probelor administrate coroborate cu circumstanțele cauzei penale, a considerat necesar de a-l recunoaște vinovat pe Moșneaga Andrei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal.

Instanța de apel a reținut că infracțiunea a fost comisă de inculpat la data de 29 mai 2013. Potrivit prevederilor Codului penal, art. 196 al. (1) Cod penal, prevede pedeapsa cu amendă în mărime de până la 200 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, adică se califică, se încadrează în categoria infracțiunilor ușoare prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal.

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Potrivit art. 389 Cod de procedură penală al. (4) Sentința de condamnare se adoptă: 1) cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată; 2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art. 89 alin.(2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal; 3) fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.

Reținând din temeiurile legale enunțate, instanța de apel a constatat că Moșneaga Andrei, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal, urmează a fi liberat de pedeapsa penală, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzute de art. 60 Cod penal, dat fiind faptul că de la momentul comiterii infracțiunii 10 mai 2013 și până la pronunțarea sentinței instanței de fond 10 mai 2018, au trecut mai mult de 2 ani.

Nefiind de acord cu soluția primei instanței în latura civilă, avocatul Buliga Ion și partea vătămată Moșneaga Dan, au înaintat apel contestând sentința nominalizată în această parte, solicitând admiterea integrală a acțiunii civile înaintate.

În prezenta cauză penală, partea vătămată Moșneaga Dan conform art. 219 Cod de procedură penală, a înaintat o acțiune civilă împotriva inculpatului Moșneaga Andrei conform căreia au solicitat încasarea de la inculpat prejudiciul material în sumă de 96 850,4 lei și prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei ce constituie prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Instanța de apel a reținut că vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod penal de către Moșneaga Andrei a fost demonstrată cu certitudine, iar prin acțiunile acestuia lui Moșneaga Dan i-a fost cauzat un prejudiciu material și moral. Partea vătămată a înaintat pretenții civile în cadrul procesului penal față de inculpatul Moșneaga Andrei. Dat fiind faptul că părții vătămate urmează a-i fi recuperat prejudiciul material și moral cauzat, inculpatul recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii, este persoană responsabilă de recuperarea prejudiciului cauzat.

Totodată instanța consideră mărimea prejudiciului moral pretins de partea vătămată în sumă de 100 000 lei, este exagerat de mare, ținând cont de suferințele psihice care au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului. O recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat de partea vătămată în opinia instanței de apel constituie echivalentul sumei de 25 000 lei.

8. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel,, procurorul făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor și a admiterii parțiale a acțiunii civile, ori, nu este clar în partea dispozitivă a deciziei suma indicată a prejudiciului material de 32 000 lei, pe când în actul de învinuire constatat de instanța de apel este de 96 850, 4 lei. De asemenea, instanța de apel nu avea temei de a casa sentința și a interveni în volumul de învinuire adus inculpatului, învinuire care a fost în totalitate dovedită prin probatoriul administrat, prin ce se constată soluție eronată dispusă pe caz

8.1. Nefiind de acord cu hotărârile menționate, avocatul Ian Dogotari în numele inculpatului, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința inculpatului. Recurentul invocă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, or, declarațiile martorilor și părții vătămate se contrazic între ele și urmează a fi apreciate critic. De asemenea, instanța de apel a decis condamnarea inculpatului, bazându-se exclusiv pe lucrurile primei instanțe. Autorul recursul invocă aceleași motive declarate în cererea de apel. De asemenea, se invocă că, instanța de apel a ingorat indicațiile instanței de recurs în vederea rejudecării apelului.

9. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că, acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursurile, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Colegiul penal lărgit constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel, și anume decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuia să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea cererilor de apel, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că, instanța de apel, în motivarea deciziei pronunțate subliniază că vinovăția inculpatului a fost demonstrată din cumul de probe administrate în respectiva cauză penală, fără a da o apreciere clară tuturor probelor din puncte de vedere al coroborării acestora, încălcând principiul în *dubio pro reo* (orice dubiu este interpretat în favoarea celui acuzat), or, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de Codul de procedură penală și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute.

Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Intima convingere se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele complet și obiectiv.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate și sub aspectul încălcării principiului prezumției nevinovăției.

Astfel că, instanța de apel avea obligația ca, în mod precis și explicit, prin argumente relevante și suficiente, să dea un răspuns detaliat la fiecare motiv invocat, să rezolve problemele de fapt și de drept apărute la judecarea apelurilor, prin întocmirea corectă a hotărârii adoptate, care trebuie să cuprindă analiza probelor pe care instanța și-a bazat concluziile.

Lipsa motivării cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească poate ridica probleme conform art.6 § 3(b) din Convenție, referitoare la accesul la justiție, situație în care nu sunt indicate cu suficientă claritate temeiurile pe care se bazează hotărârea, ceea ce împiedică folosirea efectivă a procedurilor de contestare și afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil.

Colegiul penal ține să menționeze că, în conformitate cu prevederile art.436 Cod de procedură penală, procedura de rejudecare a cauzei, după casarea hotărârii în recurs, se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. Pentru instanța

de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului ordinar.

Instanța de recurs constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, au fost ignorate la rejudecarea cauzei.

Astfel, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 iulie 2019, s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de apel fiind semnalizat următorul moment - că instanța de apel a ajuns la concluzia ca fiind dovedită de către inculpat săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(1) Cod penal, însă *limitându-se doar a reda conținutul declarațiilor părții vătămate Moșneaga D., conținutul declarațiilor martorilor Staver V., Tabacari S., Covrighin A., Plămădeală T., Schimbător G., Ciumacenco A. și Șchiopu I., însă nu a menționat care fapte concrete confirmă aceste declarații, nefiind apreciate, admise sau respinse, cu argumentarea concluziei sale, fapt ce este apreciat de către instanța de recurs drept o motivare superficială și insuficientă.*

De asemenea, instanța de apel în ședința de judecată din 21.11.2018, a cercetat probele scrise (f.d.136 vol. II), însă în partea descriptivă a deciziei nici nu a enumerat probele cercetate, or, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi apreciate ori respinse ca probe...deși instanța de apel a încetat procesul penal în privința lui Moșneaga Andrei, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(1) Cod penal, în prezența apelului declarat de Dogotari Ian în numele inculpatului, prin care se solicită achitarea lui Moșneaga Andrei, urma să examineze cauza conform regulilor generale cu audierea tuturor participanților la proces, verificarea și cercetarea minuțioasă a probelor prezentate, cu atât mai mult că, acest aspect a fost solicitat în ședința de judecată la 21.11.2018 de către apărare.

Rejudecând cauza, instanța de apel, fără a reține cele menționate de instanța de recurs, repetat a comis aceiași eroare de drept care a constituit temei de casare a deciziei Curții de Apel din 21 noiembrie 2018.

Mai mult ca atât, Colegiul consideră nemotivată soluția instanței de apel și în latura civilă.

Astfel, în descriptivul deciziei, instanța de apel constată fapta incriminată lui Moșneaga Andrei în volumul indicat în actul de învinuire și constată că prejudiciu cauzat de către inculpat, conform învinuirii înaintate constituie suma de 6000 euro, echivalent a 96 850,4 lei, ca în dispozitiv să dispună încasarea doar a sumei de 32 000 lei, ca prejudiciul material cauzat.

Prin urmare, instanța de apel nu s-a clarificat care este totuși prejudiciu cauzat prin infracțiune care urma să fie stabilită în faptă și încasat de la inculpat.

Astfel, suntem în situația când motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii, temei pentru recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor de către instanța de apel, or conform art. 419 Cod de procedură penală - rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În atare circumstanțe se consideră, că instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419 Cod de procedură penală, iar

aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

10. În conformitate cu prevederile art. 431, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, de către avocatul Ian Dogotari în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2019, în privința lui *Moșneaga Andrei XXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Pronunțată integral la **07 iulie 2020**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Nicolae Craiu